lliure

© Ros Ribas

L'ONADA

text **IGNACIO GARCÍA MAY**
idea i direcció **MARC MONTSERRAT DRUKKER**

basat en l'experiment real de **RON JONES**

FITXA ARTÍSTICA

Teatre Lliure Gràcia - del 20 de març al 20 d'abril

L'onada

text **Ignacio García May** idea i direcció **Marc Montserrat Drukker**
basat en l'experiment real de **Ron Jones**

---

intèrprets **Boris Cartes** Steve / **Eduard Farelo** Ron Jones / **Malcolm McCarthy** Norman / **Marta Ossó** Wendy / **Alba Ribas** Sherry / **Andrea Ros** Aline / **Martí Salvat** Robert / **Joan Sureda** Doug

veu en off **Jordi Royo**

---

traducció del castellà **Cristina Genebat** / escenografia **Jon Berrondo** / vestuari **María Araujo** / caracterització **Toni Santos** / il·luminació **Albert Faura (a.a.i.)** / so **Francisco Grande** i **Igor Pinto** / vídeo **Xavier Bergés**

---

ajudant de direcció **Toni González Lillo** / ajudant d'escenografia **Jose Novoa** / ajudant de vestuari **Mireia Llatge** / arxius de vídeo **Federico Szarfer**

---

construcció d'escenografia **Tallers d'escenografia Jordi Castells i Pascualín /**
confecció de vestuari **Sastreria Caireta** i **Godet**

---

producció **Teatre Lliure**

---

agraïments **Mark Hancock**, **Philip Neel, COCO COMIN Escola de Dansa i Comèdia Musical, MOZAICA, Mercè Ramos, Mireia Carulla, José Luis Guerín, Jaume Tomàs Carulla, Xavier Mestres, Toni Vives, Gisela Crem, Miriam Bar, Pep Montserrat, Glòria Folguera, Albert Folguera, Carles Masdeu, Jonathan Littell, Judit Terma** i **Carla Rovira**

---

espectacle en català / durada primera part **1h. 20'**/ pausa **15'**/ segona part **45'**

INFORMACIÓ PRÈVIA

SOBRE LÔOBRA

Torna un dels èxits de la temporada passada, la història de l'experiment que va portar a terme el jove i carismàtic professor Ron Jones a Califòrnia, als anys seixanta.

La Guerra del Vietnam, la música rock i les marxes antiracistes del Dr. Luther King són a totes les converses. Ron Jones és professor dôun institut i intenta ensenyar als seus alumnes dôhistòria com es va poder forjar la societat que va donar peu, a lôAlemanya dels anys 30 i 40, al Nazisme i als camps de concentració i extermini. Per fer-ho engega un experiment: durant diverses setmanes els alumnes hauran de seguir unes normes estrictes que els permetran experimentar, des de dins, i en primera persona, que fàcil que és convertir-se en part dôun aparell totalitari. Ells accepten, primer a desgrat i després amb un entusiasme progressiu, fins al punt que el petit experiment corre el risc dôescapar-se de les mans de Jonesé

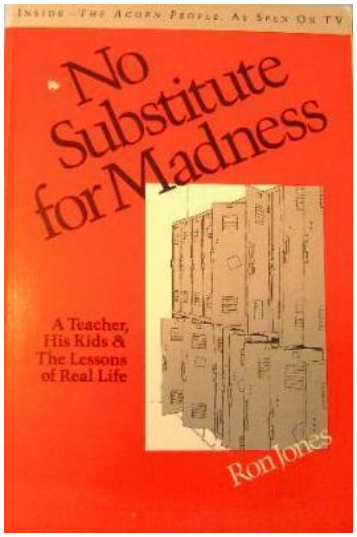

El 1976 el professor nord-americà Ron Jones va recollir en la novel·la curta *Take as Directed* lôexperiment real que havia realitzat el 1967 a la Cubberley High School de Palo Alto, a Califòrnia. El 1981 la narració es va publicar dins del recull *No Substitute for Madness* sota el títol *The Third Wave*.

més informació
http://www.thewavehome.com/faq.htm
http://www.ronjoneswriter.com/

Lônada es va estrenar el 14 de març del 2013 al Lliure de Gràcia amb el mateix repartiment.

Lònada és un espectacle creat pel director teatral Marc Montserrat Drukker i jo a partir de l'experiment autèntic que va portar a terme el professor Ron Jones el 1967. A diferència d'altres projectes anteriors inspirats per aquesta història, [com ara la pel·lícula alemanya *Die Welle* (2008) o el telefilm nord-americà *The Wave* (1981)], la nostra obra no vol fer servir l'anècdota central per construir un *thriller* més o menys convencional, sinó seguir els fets de la manera més fidel possible, tal com van ser consignats en el seu moment pel propi Jones en diversos articles i entrevistes, i recopilats més endavant per uns quants exalumnes que van participar en l'experiment. No es tracta, doncs, d'una adaptació d'aquestes pel·lícules ni de cap altra, sinó d'un text original producte de la investigació més exhaustiva. Per a això ha estat necessari invertir un llarg període d'estudi i reflexió sobre els materials, que, en el cas del Marc han estat diversos anys. En aquest sentit, director i dramaturg volem agrair particularment les aportacions de Philip Neel i Mark Hancock, participants originals de l'experiment, i del propi Ron Jones, amb els quals hem mantingut contacte personal a l'hora de construir la peça. Òbviament, i per motius dramatúrgics, ha estat necessari canviar alguns detalls (noms, situacions) i comprimir el nombre d'estudiants implicats en el projecte.

Ignacio García May

© Ros Ribas

SOBRE LÔAUTOR I DIRECTOR

Ignacio García May

Madrid, 1965

Dramaturg i director teatral; professor dôEscriptura Dramàtica a la RESAD - Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid. És autor, entre altres obres, dôAlesio, *Operación Ópera*, *El dios Tortuga*, *Los vivos y los muertos*, *Los coleccionistas* i *Esencia*. Ha dirigit, entre altres espectacles, *El hombre que quiso ser rey* i *Drácula* al Centro Dramático Nacional, i *Ibsen tras el cristal*. És un col·laborador habitual de la Compañía Nacional de Teatro Clásico, per a la qual ha versionat *El viaje del Parnaso*, *Romances del Cid* i *La verdad sospechosa*. És assessor dramatúrgic del projecte *Escritos en la Escena*, del CDN. Des del 2005 escriu una columna setmanal sobre teatre a la revista El Cultural. És fundador de la companyia *Tigre Tigre Teatro*, amb la qual participa actualment com a actor a lôespectacle de varietats *Tres Tiki Tigres*, que també ha coescrit i dirigit.

Marc Montserrat Drukker

Barcelona, 1970

Es forma a Londres en interpretació, teatre musical i mim a la London Studio Centre, a la Royal Academy of Dramatic Art (RADA) i al Mime Centre. Com a actor, ha participat als espectacles *Cal dir-ho?,* dôE. Labiche, dir. Josep Maria Flotats; *El mercader de Venècia*, de W. Shakespeare, dir. Sergi Belbel; *Lôauca del senyor Esteve*, de S. Rusiñol, dir. Adolfo Marsillach; *Guys & Dolls*, de F. Loesser, J. Swerling i A. Burrows, dir. Mario Gas; Terra *baixa*, dôÀ. Guimerà, dir. Ferran Madico; *Mentiders*, dôA. Neilson, dir. Abel Folk, i *Tren de somnis*, de J. Sabatés, dir. Joan Font, entre altres.

Ha fet dâajudant de direcció dâAbel Folk (*Mentiders*), Ángel Alonso (*Maria Rosa*), Alfredo Arias i Marilú Marini (*Mals d'amor d'una gata francesa),* Ferran Madico (*Terra Baixa*) i Yuval Zamir (*Blood Wedding).* També ha estat director resident de les produccions *Spamalot,* de Tricicle, i *Grease,* de Ricard Reguant. Ha estat supervisor artístic de *Garrick* i *100% Tricicle,* de la Cia. Clownic, i de *Lava,* de la cia. Studio Orka, i ha fet la coordinació artística del cicle *Confidencias* del Centro Dramático Nacional i de *Los Tarantos, el musical,* dâA. Mañas, dir. Emilio Hernández.

Signa la posada en escena de *Grottesco*, de Monti & Cia., i la direcció de *Bastià & Bastiana*, de W. A. Mozart (Premi Sant Miquel al millor espectacle de la Fira de Tàrrega 06); *Sombra y Cuna*, de J. L. Miranda, i *Chicago,* de F. Ebb i B. Fosse (Premi de la crítica al Millor Espectacle de Teatre Musical 1996/97). Ha cocreat i dirigit també els espectacles *Èxode* de la Cia. PepaMontiNan; *Fools Folls, klowns de luxe,* de Monti & Cia. i *Muntaner cantonada Broadway*. Entre les seves últimes direccions destaquen *Spamalot* de Monty Python a Mèxic DF; *Després de la pluja* de Sergi Belbel, i *Ticket* de la Cia. Tricicle2, del qual també és coautor.

També ha col·laborat en cinema a *Tren de sombras,* de José Luis Guerin i a *Cualquiera*, de David Marqués, i en televisió, fent de *coach* i dâajudant de direcció a la sèrie *Més Dinamita* de Tricicle (TV3).

© Ros Ribas

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

A continuació us presentem diferents propostes didàctiques relacionades amb el context, lôescenografia, els personatges i el material gràfic, per tal que els professors triïn les activitats més adients per treballar àrees com la història, la geografia, la literatura, la llengua, lôart i la plàstica.

.....

ACTIVITATS SOBRE EL CONTEXT

La trajectòria de la revolta generacional dels anys seixanta als Estats Units va passar per diverses fases. Onades successives de creixent radicalització política i militància van succeir al primer moviment de ruptura que havia de representar la fraternitat bohèmia de la *generació Beat.* El principal impuls en fou el Moviment pels Drets Civils*,* especialment aquella fase dels *sit-ins*, boicots i protestes de taulell (als bars on hi havia segregació racial), i més tard, la lluita *anti-segregacionista* a les escoles i la lluita pel dret a vot al Sud, perquè els estudiants, blancs i negres, formaven la majoria de tropes de xoc.

Educats en el respecte al dret de lôindividu, els joves dôaleshores no van aconseguir entendre que es prohibís a un negre lôaccés a lôescola. O que el govern acceptés que els negres no poguessin seure a les places públiques, als bancs reservats per als blancs, o que hi hagués bars per als negres i bars per a blancs. Això no era tolerable, així que el problema negre i lôesclat de la rebel·lió als guetos de les grans ciutats industrials havia de mostrar les contradiccions de la legitimitat del somni americà.

Però aquesta joventut que va aprendre a expressar-se de forma diferent es va veure afectada també per esdeveniments sociopolítics de primer ordre que van ells mateixos contribuir a radicalitzar des dels *campus* universitaris.

La feliç innocència dels anys seixanta es va començar a trencar als Estats Units amb els assassinats del president Kennedy el 1963 i de Martin Luther King el 1968. Els Estats Units van iniciar el 1964, amb lôexcusa de lôincident naval del golf de Tonkin, la intervenció massiva a Vietnam.

Lôoposició a la guerra de Vietnam va anar creixent als campus universitaris nord-americans entre 1964 i 1969, una oposició en la qual els *mass media* i especialment la televisió, amb les seves crues imatges de la guerra, van tenir un paper de primer ordre.

El nou activisme polític va trobar al Vietnam, entre 1966 i 1968, el catalitzador de totes les formes de protesta. El 17 d'abril de 1965 va tenir lloc a Washington la primera protesta massiva contra la guerra, organitzada per *Students for a Democratic Society* (SDS). Aquesta va ser la primera de moltes altres manifestacions: *Vietnam-Day*, 1965; la del Pentàgon, 1967; les del 1969 arreu dels Estats Units.

Califòrnia, amb les universitats de Berkeley i Sant Francisco al capdavant, va ser des l'inici més extremista, més violenta que Nova York.

El radicalisme polític que proliferava als campus universitaris no va ser l'única manifestació de les transformacions que es produïen entre les joves generacions de la societat del benestar. El 18 d'agost de 1960 els Estats Units autoritzaven la comercialització de la pastilla anticonceptiva, posant en mans de les dones un instrument bàsic en el control de la seva sexualitat.

El canvi de valors mostrava evidències en l'alliberament dels costums, especialment en les relacions entre sexes, que havia de donar lloc a l'alliberament sexual, en paral·lel al nou paper que les dones reivindicaven en la societat, la incorporació massiva al món del treball, que posava en qüestió els tradicionals rols assignats a la dona com a esposa i mare de família.

La música, convertida en mirall de les ideologies, va fer de la cançó el millor vehicle per expressar les idees. Com a braç activista de la cultura popular, el

rock va començar a definir-se durant els anys seixanta com un vehicle expressiu capaç de transcendir a l'àmbit de l'entreteniment i ambicionar un nivell intel·lectual. A la primera meitat d'aquella dècada, al *rock'n'roll* li mancava el prestigi que tenia el *folk*, un gènere musical amb consciència social. Però aviat la figura de Bob Dylan va fer de pont entre aquests dos gèneres musicals.

© Ros Ribas

Filmografia

Die Welle, any 2008, Alemanya, director **Dennis Gansel**

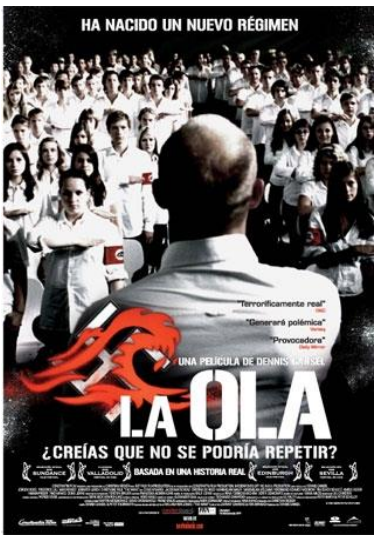

Alemanya, durant la setmana de projectes, el professor d'institut Rainer Wenger (Jürgen Vogel) té la idea de fer un experiment que expliqui als seus alumnes com és el funcionament dels governs totalitaris. Comença així un experiment que, en pocs dies, s'inicia amb una serie d'idees com la disciplina i el sentiment de comunitat i es va convertint en un moviment real: l'onada, amb conseqüències que començaran a descontrolar-se.

The Weather Underground**,** any 2002, EUA directors **Sam Green, Bill Siegel**

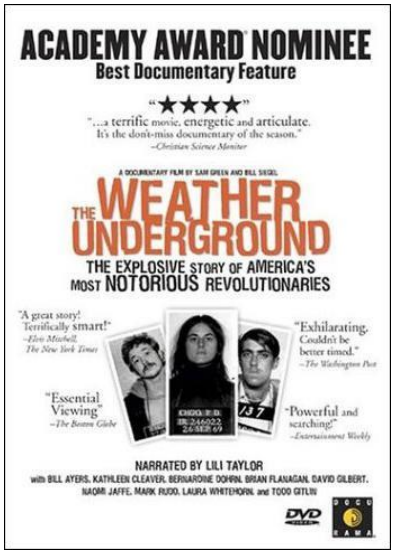

Aclamat documental (nominat a l'Oscar) sobre l'oposició que, l'octubre de 1969, alguns membres de les joventuts americanes van demostrar contra la Guerra de Vietnam. *The Wheather Underground* va ser un grup d'activistes radicals, conformat majoritàriament per estudiants que van mostrar la seva violenta ràbia contra la guerra de Vietnam i altres intervencions del govern d'Estats Units.

ACTIVITATS SOBRE EL CONTEXT

1. Acabes de llegir informació sobre el context històric en el qual es desenvolupa l'obra. Com ja saps l'experiment de professor Ron Jones és real, creus que aquest experiment seria adaptable als nostres dies? Què creus que volia aconseguir el professor Jones amb aquest experiment? Ho aconsegueix?

2. En Doug, un dels personatges a l'inici de l'obra confon dos termes, el comunisme i el feixisme, descriu-los i analitza'ls. Quin és el conflicte/guerra que tenen com a referent els alumnes? Creu que està justificada la seva actitud?

3. L'obra, tot i tenir un tema principal, està dividida en diferents subtemes, és a dir: com el professor Ron Jones vol aplicar el seu experiment? quines són aquestes temàtiques que vol tractar Jones? Enumera-les a continuació i raona la teva resposta.

4. Els mitjans de comunicació han canviat, ha aparegut Internet i les xarxes socials, creus que això influeix en com i quan rebem les notícies? Fes una hipòtesi de com s'explicaria aquest conflicte històric als nostres dies.

© Ros Ribas

RELACIONADES AMB LÔESCENOGRAFIA

Cada obra de teatre transmet moltes informacions simultànies a través dels diferents llenguatges escènics. Els decorats, el vestuari o la música, entre d'altres, formen part dôaquesta posada en escena. El director fa una determinada lectura de lôobra i, conjuntament amb el seu equip, pren unes opcions estètiques.

© Ros Ribas

.....

ACTIVITATS SOBRE LÔESCENOGRAFIA

1. Com has vist, lôescenografia dôaquest espectacle és aparentment senzilla, però dóna molt de joc a lôespectacle. Quins són els elements escenogràfics que tôhan cridat més lôatenció? Digues per què.

2. Observant lôescenografia, digues si està contextualitzada amb lôany de lôexperiment, quins elements són propis dôaquella època, quina diferència trobaries amb una aula actual? Raona la teva resposta.

3. Lôús del vídeo ajuda a ubicar-nos a lôespai i al temps, descriu i analitza què apareix en aquestes imatges.

RELACIONADES AMB ELS PERSONATGES

Els personatges, la major part de vegades, són els qui porten el pes de l'obra. Cada un té una presència concreta, un vestuari, uns moviments, una gesticulació singulars. Tal i com succeeix a la vida real, els personatges no són estàtics, tenen una evolució, una transformació, però cada un té el seu rol.

© Ros Ribas

.....

ACTIVITATS SOBRE ELS PERSONATGES

1. En aquesta obra hi ha diversos personatges, destacaries algun protagonista? Descriu els trets que caracteritzen cada personatge i quina relació tenen entre ells.

Personatges:

Ron Jones:
Doug:
Robert.
Steve:
Norman:
Sherry:
Wendy:
Aline:

2. Quasi tots els personatges durant la història desenvolupen un canvi en el comportament,fins i tot hi ha algun canvi de rol. Quins destacaries? Explicaðs.

© Ros Ribas

RELACIONADES AMB LA POSADA EN ESCENA

El llenguatge és la capacitat de l'ésser humà de comunicar-se utilitzant un sistema de signes. Una llengua o idioma és una representació particular d'aquesta capacitat. Hi ha moltes menes de comunicació, dòentre elles els llenguatges artístics, com poden ser el teatre, el cinema, la música, lòart o la literatura. Aquests llenguatges molt sovint tenen punts en comú, i fins i tot es complementen.

© Ros Ribas

.....

ACTIVITATS SOBRE LA POSADA EN ESCENA

1. Els efectes sonors i lumínics juguen un paper molt important en el canvi dòescena, en recordes algun, de lòobra? Quina impressió tòhan produït? Creus que ajuden a imaginar-te altres espais?
La música també té una importància cabdal, en aquest cas quins temes apareixen? Busca músics/bandes que van aparèixer durant els anys que es desenvolupa lòespectacle.